

Les
mer

Farlige utslipp. Slik bidrar grisen til sykdom og død. Europa er utslipp fra landbruket den viktigste årsak til dødsfall på grunn av luftforurensning. Innsikt, del 2 • side 8-9

et ambivalent forhold til sitt eget hjem, sier Berit Solstad.

Rundt henne i stuen står stabler med bokkasser og gjenstander som egentlig hører hjemme i kjellerstuen.

Hver eneste dag finstuderer de værmeldingen. Når det meldes styrtregn dropper Oddbjørn å dra på jobben for å ta imot vannet hvis det kommer.

Flerdoblet klimaregning

– Vi opplever dette oftere og oftere. Mennesker rammes av vann langt unna de tradisjonelt mest utsatte flomområdene, sier Helge Leiro Baastad.

Han er konsernsjef i Gjensidige, og betaler regningen for nor-

Fakta

Klimaskader

- Gjensidiges utbetalinger til ulike skader som tilskrives klimaendringer har økt med mellom 50 og 100 prosent siste tiår.
- Gjensidige legger til grunn 10 prosent økt nedbørmengde de nærmeste tiårene, og 30 mot slutten av dette århundret.
- De siste fem årene har forsikringsbransjen i Norge utbetalt ca. fire mrd. kroner som følge av vannskader – likt fordelt mellom flom og tilbakeslag fra rørsystemer.

Bjerg og Oddbjørn Solstad sier livskvaliteten rammes av stadige oversvømmelser. Søvnløshet hver gang værmeldingen varsler regn i tillegg til alt det praktiske styret med å tømme kjelleretasjen for ting som kan bli ødelagt. Gjensidiges konsernsjef Helge Leiro Baastad (t.h.) sier dette er blitt hverdagen for stadig flere i Norge.

► Vi trenger en tiltaksrapport og en plan for hvordan myndighetene skal unngå all skade og personlig lidelse

Helge Leiro Baastad, konsernsjef i forsikringselskapet Gjensidige

ske klimaendringer som fører til stadig hyppigere og stadig tøffere ekstremnedbør.

I 2006 utbetalte Gjensidige 45 millioner kroner i klimarelaterte brann- og vannskader som ikke dekkes av naturskadepoolen. Dette er skader som ikke skyldes flom, elver som fant nye veier, jordras osv.

I 2014 utbetalte selskapet 166 millioner kroner til slike klimarelaterte skader. Altså nær en firedobling. I årene fremover blir det enda mer.

Gjelder alle selskapene

Geir Trulserud, som leder skadeforsikringsområdet i bransjeorganisasjonen Finans Norge, bekrefter at hele forsikringsbransjen har opplevd en kraftig økning i værrelaterte skader de siste årene.

– Det har vært en ganske radikal utvikling. Hovedsakelig skyldes økningen mer kraftig nedbør, sier Trulserud.

Forsikringsbransjen i Norge har de siste fem årene utbetalt ca. fire milliarder kroner til ulike vannskader.

– Gjort hva vi kan

– Vi har gjort alt vi kan for å unngå skade, sier Oddbjørn Solstad.

– Erstatningspenger fra forrige eier ble brukt til egen pumpe under kjellergulvet. Vi har fjernet

alt som kan bli ødelagt av vann fra gulvet i kjelleren. Vi har kjøpt vannsuger og bærer ut vann straks det kommer. Men vi føler oss handlingslammet. Det tar jo ingen ende, sier han.

Mange flere vil rammes – oftere

Konsernsjef Baastad sitter i Solstads sofa og hører hva de har gjort, hører om angsten og redusert livskvalitet:

– Det er vondt å høre. Det er ille. Det dere opplever vil dessverre mange flere oppleve i Norge – vesentlig oftere og vesentlig kraftigere enn vi har vært vant til. Norge kommer til å bli våtere. Ekstrem nedbør blir vanligere. Og i mange norske kommuner er det et nærmest gigantisk etterslep på vedlikehold av avløpssystemet, sier Baastad.

– Det var ingen partier som gikk til valg på å bygge nye rør. Ordførere og andre sier ofte at forsikringen dekker skadene. Og ja, det gjør vi. Og det skal vi fortsette med. Men forsikring skal dekke plutselige og uforutsette hendelser. Mange av vannskadene er ikke uforutsette. Vi, kommunene og staten vet de kommer. Vi vet når de kommer og vi vet de vil øke, sier konsernsjefen

Gamle rørsystemer

Han sier Gjensidige har satt frem regresskrav mot kommuner – altså krav om at kommunene dekker selskapets utgifter. Det vil de fortsette med. Han forklarer at ufattelig mange rørsystemer i Norge er mer en ett hundre år gamle, og totalt underdimensjonert for den utbyggingen som har skjedd.

– Mange klimaskader kan forebygges. Noen kommuner har gjort en del, mange har gjort nesten ingenting. Men etterslepet er så enormt at også Staten må på banen. Dette er et nasjonalt ansvar.

Bakgrunn

Egen klimakonferanse for deg!

- 14. oktober fra 18.00 til 21.30 arrangerer Aftenposten en egen klimakonferanse for lesere og andre i Folketeateret i Oslo.
- Her kan du lære om klimasituasjonen nå, om klimaforhandlingene i Paris og om de gode klimaløsningene.
- Noen av gjestene: FNs klimasjef Christiana Figueres som skal lede klimaforhandlingene i Paris. Klimaforskerne Helge Drange og James Hansen. Polfarer Børge Ousland Klimaminister Tine Sundtoft Fire store selskaper presenterer sine løsninger
- Meld deg på: ap.no/klima2015

– Alle er så opptatt av vannskadene når flommene herjer, vannet strømmer inn i hus og bygninger, og veier må stenge. Men så blir det veldig raskt stille. Ingen ansvarlige synes å bry seg så snart solen skinner igjen.

Vil ikke nekte forsikring

– Bortsett fra dem som er rammet. Vannskader og rasfare fører til psykiske problemer. Folks hjem ødelegges gang etter gang. Vi møter disse menneskene hver dag, sier Baastad.

– Kan det som skjer ende med at dere vil nekte å forsikre i utsatte områder?

– Nei. Alle som ønsker det får forsikring i Norge.

– Vil forsikringen bli dyrere?

– Ikke på kort sikt, og ikke på individnivå. Men over tid kan det bli differensiert på regioner med høyere premie i de mest utsatte områdene.

Norge mildt rammet

Baastad understreker at Norge foreløpig er mildt rammet i forhold til naboland som Danmark og Storbritannia. Der herjer ekstremnedbøren hardere, og stormene er mer ødeleggende.

2. juli 2011 ble København rammet av storflom etter ekstrem nedbør. Den regningen ble på fem milliarder alene.

– Men vi vil si fra enda tydeligere. Det er meningsløst at kundene skal oppleve dette når det kan forebygges. Nylig kom enda en rapport for konkluderte med mer ekstremnedbør som følge av menneskeskapte klimaendringer i Norge. Det vet vi. Vi trenger ikke flere slike rapporter. Vi trenger en tiltaksrapport og en plan for hvordan myndighetene skal unngå all skade og personlig lidelse, sier Baastad.

ole.mathismoen@aftenposten.no